პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

1981 წელი შაბათი 31 ოქტომბერი № 250 (18192)

ფასი 2 კაპ.

თბილისის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის კოლექტივს

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი, რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭო გულმხურვალედ ესალმებიან და ულოცავენ თბილისის ლენინის ორდენოსან შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის მთელ კოლექტივს, ქართული ხელოვნების ყველა მოღვაწეს თეატრის დაარსების 100 წლის თავს.

ეს თარიღი მხოლოდ ქრონოლოგიას კი არ ნიშნავს, არამედ ამ ხნის მანძილზე თეატრის მიერ განვლილი სახელოვანი გზის დიდებული დადასტურებაა. იგი ეროვნული თეატრალური ხელოვნების შექმნისა და აღმავლობის, შესანიშნავი ტრადიციების დამკვიდრების, მუდმივი შემოქმედებითი ძიებებისა და ბრწყინვალე გამარჯვებების ტრიუმფული გზის ნიშანსვეტია.

თეატრმა უდიდესი როლი შეასრულა ჩვენი ერის თვითშეგნების, მშობლიური ენის დახვეწის, ეროვნული დრამატურგიის განვითარებისა და საზოგადოების ზნეობრივი სიწმინდისათვის ბრძოლის მამულიშვილურ საქმეში, ჭეშმარიტი ხელოვნების მადლით ჩვენი ხალხის სულიერი საუნჯე საკაცობრიო გახდა და ღირსეულად იკისრა ხალხთა შორის კეთილი ნებით გასხივოსნებული შუამავლის როლი.

თეატრის აქკამინდელი აღმავლობა, მისი ახალი სპექტაკლების საერთო აღიარება, მაღალიდეური და მაღალმხატვრული დონე ნთელი დადასტურებაა ჩვენი შემოქმედებითი ინტელიგენციის მოქალაქეობრივი მრწამსის ამაღლებისა და იმ განსაკუთრებული შემოქმედებითი ატმოსფეროსი, რომელიც ჩვენს რესპუბლიკაში შეიქმნა ბოლშევიზმის მანძილზე.

საბჭოთა საქართველოს 60 წლის თავის იუბილეზე ლეონიდ ილიას ძე ბრეჟნევმა მაღალი შეფასება მისცა საქართველოს ხელოვნების მუშაკთა მიღწევებს. ამაში დიდი დამსახურება მიუძღვით ქართული თეატრალური ხელოვნების ოსტატებს, რომელთაც თავიანთი უანგარო, დახვეწილი და მაღალპროფესიული მოღვაწეობით საყოველთაო აღიარება და ხალხის დიდი სიყვარული მოიპოვეს.

შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრის 100 წლის თავი იმართება იმ ღირსსახსოვარ დღეებში, როდესაც რესპუბლიკის მშრომელები დიდი წარმატებით აზორიცელებენ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXVI ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის XXVI ყრილობის ისტორიულ გადაწყვეტილებებს.

დღეს, როდესაც თეატრი ზეიმობს თავისი სახელოვანი არსებობის საუკუნოვან იუბილეს, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭო გამოთქვამენ ღრმა რწმენას, რომ თბილისის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრი კვლავაც სასახელოდ გადაჰკრის ყველა იმ ამოცანას, რომლებსაც თანამედროვეობა უსახავს ხელოვნების ოსტატებს. ეს იქნება ქართული თეატრალური ხელოვნების შემდგომი აღმავლობის და მისი დიდებული მერმისის ჭეშმარიტი საწინდარი.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი — **საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი** — **საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო**

პარტიული კონტროლის ეფექტიანობა

გასულ გუდაუთის რაიონის ლიხნის XXIV პარტყრილობის სახელობის კოლმეურნეობის მეთორმეტე ბრიგადა საგრძნობლად ჩამორჩა. აქ არა მარტო გაჭიანურდა სახოფლო-სამეურნეო სამუშაოები, ზოგ ნაკვეთებზე უზარსხოდაც შესრულდა. და აი, მიმდინარე წლის სახაფყისში ადმინისტრაციის საქმიანობისადმი პარტიული კონტროლის კომისიამ გულდასმით შეიტანა მდგომარეობა და იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ ჩამორჩენის მთავარი მიზეზი მუშახელის ნაკლებობა იყო. რა ეღონათ? კომისიამ წინადადება მიაგანა პარტიულ კომიტეტში, რომელმაც თავის ბრივ, კოლმეურნეობის გამგეობის წინაშე დააყენა მეთორმეტე ბრიგადის სხვა ბრიგადასთან შეერეკების საკითხი. ამ ღონისძიებას კარგი შედეგი ოქვა, რადგან გამხსვლებულ ბრიგადას მეტი მუშაობა მიეცა მოძალებული სახოფლო-სამეურნეო სამუშაოებისას გონივრულად, რაციონალურად გაენაწილებინა მუშახელი.

ეს ერთი ჩვეულებრივი ფაქტია ადმინისტრაციის საქმიანობისადმი პარტიული კომისიების ხელმძღვანელობისა, მაგრამ ამასთანავე იგი ხაზს უსვამს იმ მთავარ პირობას, რომ პარტიული კონტროლის დანიშნულება მარტო ნაკლის გამომზეურება და აღრიცხვა არ არის. თავდათავია იმ საინდო და უხწრაფესი გზების ძიება, რომლებიც საშუალებას იძლევა დაეხმარონ ადმინისტრაციას, ოელ კოლექტივს მეტი ეფექტიანობის გამოჩენაში, ხარვეზების აღმოფხვრაში.

პარტიული კონტროლი მით უფრო ქმედითი და ეფექტიანი იქნება, რაც უფრო მეტად გამოჩნდება ონარი — გამოპყონ უპირველესი ამოცანები და სწორედ მათ მიაპყრონ კომუნისტთა ყურადღება. აქ საქმე ეხება არა კანტიკუნტ, ეპიზოდურ შეოწმებებს, არამედ კონტროლის თანამიმდევრულ და მოფიქრებულ სისტემას. თბილისის, ქუთაისისა და ჩვენი რესპუბლიკის სხვა საქალაქო და რაიონული პარტიული ორგანიზაციების გამოცდილება ოვალნათლივ მოწმობს, რომ კონტროლს მაშინ აქვს ფასი, მას მაშინ მოაყვება სახურველი შედეგი, როცა იგი მახმბრივია, საჭიროა და ღრმა და ობიექტიური ანალიზს ემყარება.

ამდენადრი და მრავალფეროვანია პარტიული კონტროლის ფორმები და მეთოდები. ერთ-ერთი მათგანია პარტიული [illegible], რომელზეც, თუკი [illegible] ამ [illegible] ბრიგადა ბუნებრივ ძირეულ და საჭირბოროტო საკითხებს, კარგად შეავლინონ კიდეც ადმინისტრაციის მუშაობის ხარისხს, დავინახავთ სიძნელეებსაც და შეცდომებსაც, სწორად გამოვიტანთ დასკვნებს.

საჭიროა პარტიულმა ორგანიზაციებმა საგულდაგულოდ მოამზადონ ეს საქმიანად, პირუთვნელობითა და მაღალი მომთხოვნელობით მოაწყონ სამეურნეო ხელმძღვანელთა ანგარიშების მოსმენები, რომელიც ასევე კონტროლის ნაკადი და ქმედითი ფორმაა. თუმცა ზოგან ამ ფორმას გაბედულად ვერ იყენებენ. არის ასეთი ტენდენციაც: ეტეტხად იხმენენ ბრიგადების, რგოლების, უსნელ ხელმძღვანელთა ანგარიშებს, ხოლო უფრო მაღალ რანგის მუშაკებისადმი მორიდებას იჩენენ.

პრინციპულობა და ობიექტურობა ყველაზე მთავარია პარტიულ მუშაობაში. ამიტომ არავისგან არ უნდა იყოს რაღაც დათმობა და შეღავათი.

ეს მოთხოვნა განსაკუთრებით უნდა იღონ ყურადღებად ადმინისტრაციის საქმიანობისადმი კონტროლის კომისიებმა, რომლებიც პირველადი პარტიული ორგანიზაციების ბიუროებისა და კომიტეტების ბრძოლ თანაშემწეებად გვევლინებიან. განსაკუთრებით ნაყოფიერი გამოდგა მათი სპეციალიზაცია: ერთი კომისია თვალს ადევნებს სამეურნეო ბგზების შესრულებას, მეორე — ახალი ტექნიკის დანერგვას, მესამე — პროდუქციის ხარისხის ამაღლებისათვის ბრძოლას, მეოთხე — შრომის ორგანიზაციისას, მეხუთე — კადრებთან მუშაობას...

სწორედ ამიტომ პარტიული კონტროლის კომისიებს შემადგენლობაში უნდა ავიჩიოთ ამა თუ [illegible] დარგის ღრმად მცოდნე, კომპეტენტური კომუნისტები, რომლებსაც ამასთანავე უნდა ახასიათებდეთ პატიოსნება და პრინციპულობა, ახლის გრძნობა და ინიციატივა. ყოველივე ამის გათვალისწინება განსაკუთრებით საჭიროა ამჟამად, როცა პირველად პარტიულ ორგანიზაციებში მიმდინარეობს საანგარიშო-საარჩევნო კრებები, რომლებზეც ბევრად ადმინისტრაციის საქმიანობისადმი კონტროლის კომისიებსაც ქმნიან და ირჩევენ.

„პირველად პარტიულ ორგანიზაციებს, — თქვა ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა XXVI ყრილობაზე, — მინიჭებული აქვთ ადმინისტრაციის საქმიანობისადმი კონტროლის უფლება. საჭიროა, რომ [illegible] უფრო სრულად და უკეთ იყენებდნენ მას. [illegible] ეხება საკადრო საკითხებს, სამეურნეო გეგმების შესრულებას თუ ადამიანთა შრომისა და [illegible]-ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებას, პარტიულმა ორგანიზაციებმა უნდა გამოიჩინონ პრინციპულობა, არ აპყენენ ადმინისტრაციის ნებას, [illegible] ეს [illegible] ერთი სტატიკურ [illegible] ბაზა“.

[illegible] ორგანიზაციებ [illegible] ადმინისტრაციის [illegible] ფორმებ [illegible] ეფექტ [illegible] ეფექტ [illegible] ინიციატ [illegible] ინიციატ [illegible] ინიციატ

მასების კონტროლით

ხალხის ფხიზელი თვალი

გვერდი № 173

საქართველოს სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტში

გეგმები — სანახევროდ

საქართველოს სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტმა განიხილა რესპუბლიკის მსუბუქი და კვების მრეწველობის, კომბინირებული საკვებისა და სოფლის მეურნეობის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ობიექტების მშენებლობის მიმდინარეობის შემოწმების შედეგები.

კონტროლზე აყვანილი 21 ობიექტიდან, რომელთა დამკვეთია საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, 16 მშენებლობაზე არ შესრულებულა კაპიტალურ დაბანდებათა და სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოთა 8 თვის გეგმა, აუთვისებელი დარჩა 5.278 ათასი მანეთი. კვების მრეწველობის სამინისტროს სამ და მსუბუქი მრეწველობის სამინისტროს ორ მშენებლობაზე დავალების შესრულებას შესაბამისად 42,8 და 26,7 პროცენტი დააკლდა, ხოლო სსრ კავშირის ფერადი მეტალურგიის სამინისტროს მადნეულის სამთო-მამდიდრებელი კომბინატისა და საქართველოს სსრ დამზადების სამინისტროს ონჩამირის კომბინირებული საკვების ქარხნის მშენებლობებზე — 54 და 10 პროცენტი. დავალება არ შეუსრულებიათ აგრეთვე საქართველოს მშენებლობის სამინისტროს № 6 ტრესტის № 3 და № 8 ტრესტის სამშენებელო სამმართველო „ბიათურმშენს“ (უფროსები ვ. ვარდანი და ო. კუპატაძე), საქართველოს სსრ სასოფლო მშენებლობის სამინისტროს № 7 ტრესტის № 41, № 3 ტრესტის № 20 და № 1 ტრესტის № 43 მოძრავ-მექანიზებულ კოლონებს (უფროსები — ი. ფარცვანია, დ. ტაბატაძე, კ. თედორაძე), სსრ კავშირის ენერგეტიკის სამინისტროს „საქიდროენერგომშენის“ ტრესტის სამშენებლო სამმართველოს — „ინგმშენის“ (უფროსი — ა. დიულგაროვი) და სხვა სამშენებლო ორგანიზაციებს.

საქართველოს მშენებლობისა და სოფლის მშენებლობის სამინისტროები ძირითადი საშენი მასალებით და ასაწყობი ნაკეთობებით არადამაკმაყოფილებლად მამაგებენ ცალკეულ, განსაკუთრებით მნიშვნელოვან, მშენებლობებს. მშენებლობის სამინისტროს ტრესტი „მშენინდუსტრიას“ (მმართველი — ნ. ჩიჩუა), საჩხერის ბამბეულის ფაბრიკის მშენებლობისათვის 6 თვის მანძილზე არ მიუწოდებია 262 კუბური მეტრი ასაწყობი რკინაბეტონის ნაკეთობები, ხოლო ონჩამირის კომბინირებული საკვების ქარხნის მშენებლობისათვის 200 ცალი კედლის პანელი და 50 ცალი გადასახურავი ფილა. მშენებლობის სამინისტროს სამრეწველო საწარმოებმა ბაბუშერის ქარხანა „პეფსი-კოლას“ და ქსნის მინის ტარის ქარხნის მშენებლობებს დაალეს 830 და 365 კუბური მეტრი ნაკეთობები. „მინმონტაჟსპეცმშენის“ რუსთავის ლითონკონსტრუქციების ქარხანამ შარშან ბაბუშერის „პეფსი-კოლას“ ქარხნის მშენებლობას ვერ მიაწოდა 268 ტონა ლითონკონსტრუქციები; საჩხერის ბამბეულის ფაბრიკის მშენებლობას არ ჰყოფნის ბულდოზერები და ავტოტრანსპორტი. მუშახელით არ არის დაკომპლექტებული კორბოულის მერძევეობა-მეცხოველეობის და ქარელის რაიონის დედოფლის მებოცვრეობის კომპლექსები, ხოლო სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოთა გასაშლელად და მშენებლობის წარმატებით დასამთავრებლად ქსნის მინის ტარის ქარხნის მშენებლობას დამატებით სჭირდება 200-მდე კვალიფიციური მუშა.

საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და დამზადების სამინისტროებმა და საქსოფლტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის კომპლექტაციის სამმართველომ წლეულს სრულად არ დააკომპლექტეს ისეთი მნიშვნელოვანი ობიექტები, როგორიც არის ზესტაფონის რაიონის სვირის მებოცვრეობის ფერმა, საჩხერის რაიონის კორბოულის მეცხოველეობის კომპლექსი, ონჩამირის კომბინირებული საკვების ქარხანა და სხვა.

მთელ რიგ მშენებლობაზე დამკვეთებსა და საპროექტო ორგანიზაციებს შორის არ არის გადაწყვეტილი ცალკეული ტექნიკური საკითხები, რაც ხელს უშლის მშენებლობის ნორმალურ მსვლელობას. კინდღის სახორცე მიმართულების მეფრინველეობის ფაბრიკისათვის წყალმომარაგებისა და ლოკალური საშენები ნაგებობების კემპლექსის მშენებლობის საკითხი შეთანხმებული არ არის აფხაზეთის სსრ სანეპიდსადგურთან. კვების მრეწველობისა და დამზადების სამინისტროებს ვერ გადაუწყვეტიათ ონჩამირის კომბინირებული საკვების ქარხნისა და № 2 ჩაის ფაბრიკის გაერთიანებულ საშენედ ნაგებობათა მშენებლობაში მათი წილობრივი მონაწილეობის საკითხი, ხოლო საქართველოს მინერალური და ხილის წყლების რესპუბლიკური გაერთიანება და „საქიდროენერგომშენის“ ტრესტი წლების მანძილზე ვერ ათავისუფლებენ ტერიტორიას ქსნის მინის ტარის ქარხნის საამქროების კორპუსების მშენებლობისათვის. როსტოვის „მარცვალმრეწპროექტის“ ინსტიტუტს, „საქკვებმრეწპროექტს“ და „საქსოფლმშენსახპროექტს“ დღემდე არ დაუმთავრებიათ ონჩამჩირის კომბინირებული საკვების ქარხნის, „პეფსი-კოლას“ ქარხნის, კინდღის სახორცე მიმართულების მეფრინველეობის ფაბრიკისა და სხვა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ობიექტების სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის გადაანგარიშება.

საქართველოს სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტმა აღნიშნულ საკითხზე მოხსენებითი ბარათი გაუგზავნა სასოფლო მშენებლობისა და მშენებლობის სამინისტროებს, საქსოფლტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტსა და „საქიდროენერგომშენის“ ტრესტს და მოსთხოვა მათს ხელმძღვანელებს (ი. ხარატიშვილი, ვ. გოგოლაძე, დ. სარიშვილი და შ. ცისკარიშვილი) განიხილონ იმ პირთა პასუხისმგებლობის საკითხი, რომლებმაც ვერ შეასრულეს დავალება.

სახალხო კონტროლიორებო! ენერგიულად იბრძოლეთ დისციპლინის განმტკიცებისა და ეკონომიისა და მომჭირნეობისათვის!

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მოწოდებებიდან

მომჭირნედ, ყაირათიანად

ნედლეულის, საწვავის, ელექტროენერგიის, სხვა მატერიალური რესურსების დაზოგვისა და ეკონომიურად მოხმარების ზრუნვა — შრომა სახალხო კონტროლიორთა სისხლხორცეული საქმეა

სკკპ XXVI ყრილობის მიერ ქვეყნის წინაშე დასახული ეკონომიკური და სოციალური განვითარების პროგრამის შესასრულებლად საჭიროა წარმოებაში მოვაქციოთ ნედლეულის, სათბობ-ენერგეტიკული და სხვა მატერიალური რესურსების უდიდესი მარაგი. მაგრამ რაც უფრო მეტ დრო გადის, ნედლეულისა და სათბობის მოპოვება სულ უფრო ძვირდება, ამასთან წიაღისეული მარაგიც ხომ გამოულეველი არის.

ასეთ პირობებში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ყველა სახეობის მატერიალური რესურსების უაღრესად მომჭირნე და რაციონალურ გამოყენებას. ამიტომაც არის, რომ სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრკ კავშირის მინისტრთა საბჭომ საჭიროდ მიიჩნიეს ამას წინათ გამოეფოთ საგანგებო დადგენილება „ნედლეული, სათბობ-ენერგეტიკული და სხვა მატერიალური რესურსების დაზოგვისა და რაციონალური გამოყენებისათვის“. შუმბოს ბაძლიერების ზომა-ღონისძიებანი.

პარტიისა და მთავრობის დიდმნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების განხორციელებაში დიდი როლი შეუძლიათ შეასრულონ სახალხო კონტროლის ჯგუფებმა და საგუშაგოებმა. ეს კარგად ეს. მეთ ახალციხის ავტოსატრანსპორტო საწარმოო გაერთიანებაში სახალხო კონტროლის ჯგუფი წევრებს და კვლავაც მთელი შემართებით იბრძვიან სათბობ-ენერგეტიკული რესურსების უაზოო ათინად ხარჯვისათვის.

შეგიწყვებებმა დაგვარწმუნა, რომ ჩვენს ავტოსატრანსპორტო საწარმოო გაერთიანებაში საწვავის გადახარჯვას იწვევდა ავტომანქანების უქმი გარბენები. გაუმართობა, ზოგიერთი მძღოლის დაბალი კვალიფიკაცია და სხვა, რაზედაც კონტროლის ჯგუფის სხდომებზე არაერთხელ გვქონია მსჯელობა და საწარმოში პირველად პარტიულ ორგანიზაციასა და აღშინისტრაციასთან ერთად სათამადო ღონისძიებებიც განგვიხორციელებია.

საწვავის მომჭირნედ ხარჯვის მიზნით სახალხო კონტროლის ჯგუფის წევრმა რ. ინასარიძემ სკითხი ასე დააყენა — მუშაობა დაგვიენერგა ახალი მეთოდი, რომელიც ითვალისწინებს ... რველად ავტომანქანის ავზის ... ესებას, შემდგომში კი საწვავ... გაცემას ფაქტობრივად შესრულებული სამუშაოს მიხედვით. ... მძღოლებს საშუალებას არ აძლ... ევს იმაზე მეტი საწვავი დახარ... ჯონ, რამდენიც ფაქტობრივად სჭ... რდებათ. შეიძლება ითქვას, რომ ... ამ სიახლემ გაამართლა, ახლ... ავტომძღოლებს ავზი მუდამ სავ... ესე აქვთ და საწვავსაც ეკონომ... მიერად ხარჯავენ.

უქმი გარბენების შესამცირებლად სახალხო კონტროლიორმა პ. თუმანიშვილის წინადადებით ფართოდ გამოვიყენეთ ავტომობილები და მტკიცე კონტროლი დავუწესეთ შემხვედრი ტვირთის გადაზიდვას. ამნა�d ... ძალი საწვავი დაგვიზოგა.

ავტომანქანების გაწყობის დროსაც ბევრი ბენზინი იღვრება. ამის აღსაკვეთად ადგილზე მივიღეთ ზომები. მანქანის კვების სისტემის გაუმართობამ საწვავი რომ არ გადახარჯულიყო, შეკვეთებზე მომუშავე ოტატები კვალიფიკაციის ასამაღლებლად თბილისის პირველ, მეორე ავტოშემკეთებელ ქარხნებში გავგზავნეთ, ხოლო ადგილზე მოვაწყვეთ მძღოლთა კვალიფიკაციის ამაღლების 3-თვიანი კურსები.

საწარმოო გაერთიანებაში ბევრი საწვავი დაიზოგა აგრეთვე სახალხო კონტროლიორის ნ. ... რაკოსიანის რაციონალური წესდადების დანერგვით.

ყოველივე ამის შედეგად ... ლაციხის ავტოსატრანსპორტო საწარმოო გაერთიანებამ უკანასკნელ ხანს 284 ათასამდე ლიტრი საწვავ-სასპოხი მასალა დაზოგა.

ჩვენი სახალხო კონტროლიორები ასევე ენერგიულად შრომობენ ელექტროენერგიის დაზოგვად და აქაც გარკვეული წარმატებები აქვთ. შარშან ... მიმდინარე წლის შვიდ თვეში დაიზოგა ათასობით კილოვატ ელექტროენერგია.

ეს ფაქტები იმაზე მეტყველებს, თუ რა დიდი წვლილი შეტანა შეუძლიათ სახალხო კონტროლიორებს სათბობ-ენერგეტიკული და სხვა მატერიალური რესურსების ყაირათიან ხარჯვაში.

ვ. ყულიჯანაშვილი,
ახალციხის ავტოსატრანსპორტო საწარმოო გაერთიანების სახალხო კონტროლის ჯგუფის თავმჯდომარე

... ეთრი ხალათი სუფთა უნდა იყოს

ჩვენთან მოზარდი თაობის ჯანმრთელობასა და აღზრდას განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა, უმჯობესდება მათი სამედიცინო მომსახურება, ხორციელდება ღონისძიებანი დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის ახალი მეთოდების დასანერგად.

უკანასკნელ ხანს ამოქმედდა დიდი მრავალპროფილიანი საბავშვო სავადმყოფოები თბილისსა და ქუთაისში, აშენდა ახალი საავადმყოფო თელავში, გაიხსნა რესპუბლიკური საავადმყოფო ბათუმში, ახალ შენობაში გადავიდა ბევრი განყოფილება და პოლიკლინიკა-დამბულატორია, დაინერგა ბავშვთა სამკურნალო პროფილაქტიკური დახმარების ორგანიზაციული ფორმები, წარმატებით მოქმედებს პედიატრიის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში შექმნილი ბავშვთა მოძრავი პოლიკლინიკა, მუდმივმოქმედი ლექტორიუმი და სხვა. ყოველივე ამან განაპირობა ბავშვთა სტაციონარული და პოლიკლინიკური სპეციალიზებული დახმარების ქსელის გაფართოება, შემცირდა ბავშვთა სიკვდილიანობა, რომელიც საშუალო საკავშირო მაჩვენებლზე დაბალია.

მაგრამ ეს სულაც არ ნიშნავს, თითქოს ბავშვთა სამედიცინო მომსახურების ორგანიზაციაში ყველაფერი რიგზე იყოს. ჯერ კიდევ ბევრი პრობლემაა, რომლებიც გადაუდებელ გადაწყვეტას მოითხოვს. დასამალი არ არის, რომ რესპუბლიკის ზოგიერთი ქალაქისა და რაიონის სამედიცინო პროფილაქტიკური დაწესებულებების მუშაობის დონე არ შეესაბამება დღევანდელ მოთხოვნებს, ზოგიერთ დაწესებულებაში ჯერ კიდევ არ არის რიგიანად ორგანიზებული ბავშვთა მკურნალობა, სათანადოდ ვერ ეწყობა კლინიკურ-დიაგნოსტიკური და ბაქტერიოლოგიური გამოკვლევები, ვბვდებით სამედიცინო პერსონალის მოვალეობისადმი უპასუხისმგებლო დამოკიდებულების ფაქტებს, რასაც ზოგჯერ მძიმე შედეგი მოსდევს.

ბოლო ერთი წლის მანძილზე საქართველოს სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტმა რამდენჯერმე შეამოწმა რესპუბლიკის სამედიცინო დაწესებულებებში ბავშვთა მომსახურების მდგომარეობა. ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს პედიატრიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის საქმიანობის მდგომარეობასა და რესპუბლიკის ბავშვთა სამედიცინო მომსახურების შემოწმების შედეგებზე მიღებულ დადგენილებაში სათანადო შეფასება მიეცა გამოვლენილ ფაქტებს. ნაკლოვანებანი ბავშვთა მომსახურების საქმეში იმის შედეგია, რომ ჯანმრთელობის დაცვის ადგილობრივი ორგანოები სუსტ ხელმძღვანელობასა და კონტროლს უწევენ სამკურნალო-პროფილაქტიკურ დაწესებულებათა საქმიანობას, თვალყურს არ აღევნებენ ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროსა და პედიატრიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მითითებებისა და რეკომენდაციების შესრულებას.

ამას წინათ საქართველოს სახალხო კონტროლის კომიტეტმა იმსჯელა რესპუბლიკაში ბავშვთა სამედიცინო მომსახურების შემოწმების შედეგებზე. მართალია, შემოწმების პერიოდში და მის შემდეგაც ხორციელდება კონკრეტული ღონისძიებანი ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად, მაგრამ როგორც ფაქტები ცხადყოფს, ისინი საკმარისი არ არის.

პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ ზოგჯერ სავალალო, გამოუსწორებელ შედეგებს იწვევს არა წამლების, საწოლი ადგილების ან თანამედროვე სამედიცინო ტექნიკის ნაკლებობა, არამედ სამედიცინო დარგის ზოგიერთი უღირსი მუშაკის ავადმყოფისადმი უსულგულო დამოკიდებულება. ამის უტყუარი მაგალითები რესპუბლიკის სახალხო კონტროლის კომიტეტს, ადგილობრივ კომიტეტებს საკმაოდ აქვთ. არავითარი გამართლება არა აქვს იმას, როცა ცუბიდურების მიზეზი, სამწუხაროდ, ზოგჯერ ექიმის დაუდევრობა ხდება.

არცთუ დიდი ხნის წინათ საქართველოს სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტის განხილვის საგანი გახდა ქარელის საავადმყოფოში სამედიცინო მომსახურების უხეში დარღვევის ფაქტები, ექიმის გაუმართლებელ თვითდაჯერებას, აპარტაგნობას, ავადმყოფისადმი ზერელე დამოკიდებულებას შეეწირა ყმაწვილის სიცოცხლე, გამოუსწორებელი ტრაგმა მიაყენეს ოჯახს.

ბათუმის სამშობიარო სახლში ახალშობილი ც. ბერგიშვილის მდგომარეობა დაბადებიდან 7 წლის მანძილზე დამაკმაყოფილებელი იყო. ბოლო ორი დღის მანძილზე ბავშვი არ გაუსინჯავთ, მისი ჯანმრთელობა მკვეთრად გაუარესდა და დაიღუპა.

ავადმყოფისადმი უპასუხისმგებლო დამოკიდებულებაზე მეტყველებს ფაქტი, რომელიც სურამის ბავშვთა საავადმყოფოში მოხდა. ხუთი თვის რ. გრიგალაშვილი სტაციონარიდან გამოწერის მეორე დღეს თბილისის ინფექციურ საავადმყოფოში მოათავსეს, სადაც ორი დღის შემდეგ გარდაიცვალა.

ი. ფალავა,
ჯ. ახვლედიანი,
საქართველოს სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტის ინსპექტორები.

რუსეთია მცხეთის მეღვინეობის საბჭოთა მეურნეობაში. აქაურმა მეღვინეებმა გადაწყვიტეს წლეულს გეგმიდ გათვალისწინებული 3.500 ტონის ნაცვლად მოკრიფონ და სახელმწიფოს მიჰყიდონ 4.000 ტონა ყურძენი.

ახლა მეურნეობის სახალხო კონტროლიორთა მთელი ყურადღება იქითკენ არის მიპყრობილი, რომ დროულად და უდანაკარგოდ მოკრიფონ ყურძენი.

ამ ფოტოსურათზე აღბეჭდილია მეურნეობის სახალხო კონტროლის ჯგუფის თავმჯდომარე მარიამ ქოფაშვილი (მარცხნიდან მეორე) და სახალხო კონტროლის ჯგუფის წევრები ეთერ მაისურაძე, ცეზარ როსტიაშვილი და ნინო მუხათგვერდელი, რომლებიც ამოწმებენ მოკრეფილ ვენახს.

ვ. გენგიურის ფოტო.

... ბავშვების ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობისათვის

... ყველანი ვაგებთ კასუხს

ტექნიკას ცუდად უვლიან

საგარეჯო. (საკ. კორ). სახალხო კონტროლის რაიონულმა კომიტეტმა მორიგ სხდომაზე განიხილა კოლეგიურობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში სასოფლო-სამეურნეო მანქანა-იარაღების მოვლა-პატრონობის მდგომარეობის საკითხი.

აღინიშნა, რომ მთელ რიგ მეურნეობებში სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა საიმედო, კვალიფიციურ მუშაკთა ხელშია, რომლებიც გულისხმიერად უვლიან მას და მაქსიმალური დატვირთვით იყენებენ.

სამწუხაროდ, ასე არ არის შიბლიანის კოლეგიურობაში, იორის, გიორგიწმინდის, ლამბალოს, საგარეჯოს და ხაშმის საბჭოთა მეურნეობებში. აქ სათანადოდ არ არის მოწყობილი მანქანა-იარაღების შესანახი ფარდულები და მოედნები, მექანიზატორთა დასასვენებელი სახლები, სასადილოები, საშხაპეები, ირღვევა მანქანებისა და მათი კვანძების მიმდინარე და კაპიტალური შეკეთების გრაფიკები, ტექნიკის მოვლისა და საწვავ-საპოხი მასალების ხარჯვისათვის არ არის დაწესებული წამახალისებელი ღონისძიებანი. სიმინდის, მზესუმზირას და სხვა კულტურების კომპლექსური დამუშავებისათვის არ ჰყავთ მექანიზატორთა სპეციალური რგოლები, დროებით გამოუყენებელი ტექნიკა მიტოვებულია უზადამხედველოდ.

მეურნეობათა ინჟინერ-ტექნიკური პერსონალის მოუქნელ და უუაირათო მუშაობას უნდა მიეწეროს ის მდგომარეობა, რომ არა აქვთ შემოღებული ტექნიკის აღრიცხვის, ექსპლოატაციისა და ტექმოვლის ჟურნალები, ტრაქტორების, კომბაინების, ბულდოზერებისა და სხვა მანქანების ერთ ნაწილს არა აქვს სახელმწიფო ნომრები.

დამაკმაყოფილებელი არ არის საშემოდგომო თესვისათვის მზადყოფნის საქმე. მაგალითად, შიბლიანის კოლმეურნეობაში „დტ-75“ მარკის ექვსი ტრაქტორიდან გამართულია ხუთი, ივრის საბჭოთა მეურნეობაში — ხუთიდან ორი, გიორგიწმინდის მეურნეობაში — ექვსიდან ხუთი, ხაშმში — შვიდიდან ხუთი.

მოუწესრიგებელია ტექნიკის ჩამოწერის, მისი ვარგისი კვანძებისა და ნაწილების აღრიცხვა-შენახვის საქმე. ხაშმის, გიორგიწმინდის მევენახეობის საბჭოთა მეურნეობების ეზოებში ღია ცისქვეშ ყრია ჩამოწერილი მანქანები, გამოსაყენებელი კვანძები და დეტალები.

ზემოთ ჩამოთვლილი და სხვა დარღვევებისათვის მთავარ ინჟინერ-მექანიკოსებს ნ. ჯავახიშვილს, მ. მუსაბალიევს, თ ჭიაბერაშვილსა და შ. ეიბოვს სახალხო კონტროლის რაიონულმა კომიტეტმა საყვედურ-ბრალდებანი ... ...

რუსთაველის თეატრი: საუკუნე და ეპოქა

(დასასრული)

თეატრის ისტორია.

...ახლები, დოკუმენტები, მოგონებები...

...ოდგება საზეიმო წუთი... იხსნება ...ალი. სცენას მოეფინა მუსიკის ...ებები, ცისარტყელის ფერები, ...ყება არაჩვეულებრივი წარმოდ...ნა — თეატრის ისტორია, რო...ლსაც რუსთაველელთა მთელი ...ემოქმედებითი კოლექტივი ას...ებს. მაყურებელი მსახიობებ...ან ერთად თითქოსდა ფურცლავს ...ასანშავი წიგნის ფურცლებს: ...ითითდეგ, წლითიწლობით ათ...ეულიდან ათწლეულამდე ხდება ...ი. ჩამოყალიბების, აღმაფრე...ა თუ მარცხის, წარმატებებისა ...ა გარდაუვალი შეცდომების, ...ორძინებისა და ახლანდელი ...რუმფის თანაზიარი.

...რუსთაველის თეატრი 100 წლი...ა. იგი იმ შორეულ წლებში ...ყალობდა, როცა არსებობა შეწ...ყიტა ქართული თეატრის პირ...ლმა პროფესიულმა დასმა და ...ქართველოს დიდი შვილები ...ია ჭავჭავაძე და აკაკი წერე...ელი სათავეზე ჩაუდგნენ ამ თე...ტრის აღორძინებას, რომელსაც ...ვე ჩვენს დროში შოთა რუსთა...ელის სახელი ეწოდა.

...საიუბილეო წარმოდგენა, რომე...ც რეჟისორმა რობერტ სტუ...ამ შექმნა თეატრმცოდნე ლ. ...ოფხაძესთან ერთად, კოლექტი...ის ისტორიის ძირითად მოვლე...ებს აცოცხლებს. წარმოდგენაში ...ოკუსი ვით აისახა თეატრის შე...ქმედებითი კრედო — იყოს ...რიბუნა, რომლიდანაც მხურვა...ედ ბეჭობენ საჭირბოროტო პრო...ლემებზე ქადაგებენ დიდი აზ...ებისა და იდეების ხელოვნებას ...ორიგინალური ჩანაფიქრის, ...ენიური რეტროსპექტიკის მეშვე...ბით შეხვდნენ მაყურებლები მსახიობთა მთელ თანავარსკვლავედს, იმათაც, ვისაც უნდა შეეხარხუნებინა და განეგრძო რუსთაველელთა საუკეთესო ტრადიციები, უფროსი თაობის მსახიობებსაც: და იმათაც, ვინც აქ მოგვიანებით მოვიდა, მიიღო ესტაფეტა უფროსებისაგან, თეატრის შემოქმედებითს ახალგაზრდობას, თეატრის ხვალინდელ დღეს.

ისტორიის ფურცლები გვიამბობენ, თუ როგორ იქმნებოდა სპექტაკლი „სამშობლო“, როგორ ჩამოვიდა 1883 წელს თბილისში დიდი რუსი დრამატურგი ალექსანდრე ოსტროვსკი, რომელმაც თავისი „სარფიანი ადგილის“ ქართველ მსახიობთა მიერ განხორციელებული დადგმის შემდეგ, მთავარი როლის შემსრულებელს მაკო საფაროვ-აბაშიძეს უთხრა: „სანამ ცოცხალი ხართ, ჩემი პოლინა არ მოკვდება“.

... გადიოდა წლები საბჭოთა ხელისუფლების გამარჯვებასთან ერთად აღორძინდა ქართული თეატრი, მის სცენაზე აელვარდა დიდი კოტე მარჯანიშვილის ნიჭი, რომლის ნამუშევრებიც აღსავსე იყო ახალგაზრდული სულისკვეთებით, გატაცებითა და სიმხნევით. კოტე მარჯანიშვილს ესმოდა, რომ ახალგაზრდა საბჭოთა თეატრს ვაქაცური, ოპტიმისტური, გმირული სულისკვეთებითა და სიცოცხლის დაფიცებული სიყვარულით გამსჭვალული დრამატურგია სჭირდება.

მის მიერ 1922 წელს ლოპე დე ვეგას „ცხვრის წყაროს“ მიხედვით შექმნილმა სპექტაკლმა გადაწყვიტა ქართული თეატრის ბედი. ნაწარმოები, რომელიც თავისი შინაარსით დაშორებული იყო თანამედროვეობის მოვლენებს, გასაგები და ახლობელი გახდა ახალი საბჭოთა მაყურებელი ხალხისათვის. ეს იყო მარჯანიშვილის ხელოვნების არსი, რომელმაც პრაქტიკულად შეასახა ხორცი საბჭოეთის ახალგაზრდა ქვეყნის მთავრობის თეატრალურ პოლიტიკას.

შემდეგ კი თეატრში მოვიდა სანდრო ახმეტელი, რომელმაც მაყურებელი გააოცა ელვისებური რიტმით, იშვიათი პლასტიკით. მკაფიოდ გამოხატული ეროვნული ზასიათის სპექტაკლებით. „ანზორი“, „ლამარა“, „ინტერანოს“ — მაყურებელთა დარბაზს იპყრობდნენ ბრძოლის პათოსით, რომანტიკული ამბოხის სულისკვეთებით.

... ამონაწერი თეატრის საგასტროლო დღიურიდან მოსკოვი, 1930 წლის 5 ივნისი:

„რუსთაველის სახელობის თეატრმა განაცვიფრა მოსკოელი. იგი და მეც — ვფიქრობთ, რომ ეს დასი მსოფლიო თეატრების პირველ რიგებში დგება“. ანატოლი ლუნაჩარსკი.

„რუსთაველის თეატრი დიდ მხატვრულ ორგანიზმად იქცა, რაც თვალნათლივ ადასტურებს საბჭოთა საქართველოს კულტურის აყვავებას. ქართულ-ეროვნული სტილის თავისებურებასთან შერწყმული მესრულების მაღალი ტექნიკა, სპექტაკლების ზუსტი აგება და რეჟისურა იმის უტყუარი გარანტიაა, რომ თეატრი ერთ-ერთ პირველ ადგილს დაკავებს საბჭოთა თეატრალურ კულტურაში“. გაზეთი „პრავდა“.

„იმან რაც „ოლეგებში“ ვნახე, დიდად ამაღელვა და სულით ხორცამდე შემძრა. სულითა და გულით ვუსურვებ თეატრის ყველა მუშაკს ასეთივე ენერგიითა და მხნეობით ევლოთ ეროვნული თეატრის განვითარების გზით. გულწრფელად მადლობელი ბორის ლავრენიოვი“.

თავის ნამუშევრებში, იქნება ეს ისტორია თუ თანამედროვეობა, თეატრი ყოველთვის ცდილობდა წარმოედგინა სცენაზე ცოცხალი ადამიანი მისი რთული, ღრმა ფსიქოლოგიური არსით. თეატრს ამშენებდნენ დიდი მსახიობები აკაკი ხორავა, აკაკი ვასაძე, უშანგი ჩხეიძე, თამარ ჭავჭავაძე, გიორგი დავთაშვილი, სერგო ზაქარიაძე, ვერიკო ანჯაფარიძე და მრავალი, მრავალი სხვა შესანიშნავი ხელოვანი. თეატრის /აკვავებაში დიდი წვლილი მიუძღვით რეჟისორებს მ. თუმანიშვილს, დ. ალექსიძეს, ა. ჩხარტიშვილს, რ. სტურუას, მსახიობებს ე. მანჯგალაძეს, გ. გეგეჭკორს, მ. თბილელს, ზ. კვერნჩხილაძეს, კ. საკანდელიძეს, ე. მაღალაშვილს, კ. მახარაძეს, მ. ჩახავას, ს. ყანჩელს, რ. ჩხიკვაძეს, მსახიობთა, რეჟისორთა ახალგაზრდა ცვლას.

თეატრის მარადიული სიუჟეტის, მარადიული ცხოველმყოფელობის ლაბმორტივად ყოველ სცენიდან წარმოთქმული სიტყვები: „თაობები მიდიან, თაობები მოდიან, მაგრამ მარად ახალგაზრდა რუსთაველის თეატრი განაგრძობს ბრძოლითა და აღმაფრენით აღსავსე ცხოვრებას“.

მაშ ასე, თეატრის პირველი ნაბიჯებიდან დღემდე მსახიობებმა და მაყურებლებმა ერთად განვლეს სახელოვანი გზა.

თეატრი ასი წლისაა. მაგრამ მისი გზა წლების კიდევ მრავალი წლის განმავლობაში გაგრძელდება, რამეთუ ჭეშმარიტი ხელოვნება უკვდავია.

ზეიმი, რომელიც მუდამ თან გახლავს

ეხ საღამო დიდხანს ეხსომება ყველას.

დარბაზი მჭუხარე ტაშით შეხვდა საქართველოს კომპოზიტორთა ცენტრალური კომიტეტის საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს მისალმების თეატრის კოლექტივისადმი, რომელიც წაიკითხა საქართველოს სახალხო არტისტმა ე. მანჯგალაძემ.

ოუბილარი თეატრის კოლექტივს გულთბილად მიესალმნენ საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრი ო. თაქთაქიშვილი, სსრ კავშირის კულტურის მინისტრის მოადგილე ვ. კუხარსკი, თბილისის თეატრების მსახიობები, სსრ კავშირის სახალხო არტისტი, სოციალისტური შრომის გმირი ვ. ანჯაფარიძე, ინგლისის თეატრ „რაუნდ ჰაუზის“ დირექტორი ტელმა ჰოლტი, ინგლისელი თეატრალური კრიტიკოსი მაიკლ კოვენი, დიუსელდორფის თეატრის დირექტორი გიუნტერ ბელიკი, ავინიონის ფესტივალის დირექტორი პოლ პიო, რეჟისორი ჰერმან ვედეკინდი (გფრ), რესპუბლიკის მეცნიერების, ლიტერატურისა და ხელოვნების მოღვაწენი, რუსთაველელთა კოლეგები მოსკოვიდან და ჩვენი ქვეყნის სხვა ქალაქებიდან.

რუსთაველის სახალხო თეატრის კოლექტივის სახელით სიტყვა წარმოთქვა თეატრის დირექტორმა, მთავარმა რეჟისორმა რობერტ სტურუამ.

ეს ამაღელვებელი საღამო — თეატრალური ხელოვნების დღესასწაული დასრულდა კინოქრონიკის კადრებით, რომლებმაც აღბეჭდეს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატის, სსრ კავშირის კულტურის მინისტრის პ. დემიჩევის ამასწინანდელი შეხვედრა რუსთაველელებთან.

(საინფორმო).

ფაქტები • მოვლენები • კომენტარი

საკდესისა და ახალი ამბების საგენტოს კორესპონდენტები გვაცნობებენ

30 ოქტომბერი

● ფინეთი

მშვიდობის მარშები

ჰელსინკი. „ალიკვეთოს ბირთვული იარაღი, ალიკვეთოს ნეიტრონული ბომბი“, „მოგითხოვთ უბირთვო ჩრდილოეთ ევროპას!“ — ამ ლოზუნგებით ფინეთის ორმოცდაათ ქალაქსა და საოლქო ცენტრში მოეწყო მშვიდობის მარშები. მათში მონაწილეობდა ქვეყნის უდიდესი პოლიტიკური პარტიების, ქალთა, პროფკავშირული, ახალგაზრდული და სხვა ორგანიზაციების ათიათასობით წარმომადგენელი.

ფინეთის დედაქალაქში გაიმართა მრავალათასიანი დემონსტრაცია, რომელიც დამთავრდა სენატის მოედანზე მიტინგით. მიტინგზე გამოსულმა ორატორებმა მოუწოდეს ქვეყნის მოსახლეობას გააქტიურონ ბრძოლა მშვიდობის, დაბალანსების შენელებისა და განიარაღებისათვის, იმისათვის რომ უსწრაფესად განხორციელდეს ჩრდილოეთ ევროპაში უბირთვო ზონის შექმნის იდეები, ხელი მოაწერონ ამ იდეის მხარდაჭერის მოწოდებას.

● კუბა

უარყოფენ მონაჩმახებს

ჰავანა. კუბის მთავრობამ გადაჭრით უარყო ამერიკის შეერთებული შტატების მონაჩმახები, თითქოს კუბამ ნიკარაგუაში თავისი ჯარისკაცები გაგზავნა. კუბას, ნათქვამია მთავრობის განცხადებაში, რომელიც პრესა ლატინს სააგენტომ გაავ

, არასდროს არც ერთი ჯარისკაცი არ გაუგზავნია ცენტრალური ამერიკის ამ რესპუბლიკაში.

ვაშინგტონში ფრიად თავხედური ფორმით ამტკიცებენ, თითქოს კუბამ ნიკარაგუაში გაგზავნა „500-დან 600-მდე რჩეული ჯარისკაცი მეზობელი სალვადორის დაპყრობისა და ქვეყანაში მარქსისტულ-რევოლუციური მთავრობის შექმნის მიზნით“. ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო დეპარტამენტმა უარი თქვა დაემტკიცებინა ან უარეყო ეს ცილისმწამებლური ცნობა, რომელიც გაზეთმა „ვაშინგტონ პოსტმა“ გამოაქვეყნა, მაგრამ ეს უხეში მანევრი ვერავის ვერ შეაცდენს, ნათქვამია დოკუმენტში.

ყოველივე ეს მოწმობს, რომ შეერთებული შტატები დანაშაულებრივ პროვოკაციას ამზადებს კუბისა და მთელი ცენტრალური ამერიკის ხალხთა წინააღმდეგ. ამავე დროს ვაშინგტონი ესწრაფვის, რადაც უნდა დაუჯდეს გაამართლოს თავისი ჩარევა სალვადორის საშინაო საქმეებში, აღნიშნულია კუბის მთავრობის განცხადებაში.

აქტუალური წინადადება

დისკუსია გენერალური ასამბლეის სპეციალურ პოლიტიკურ კომიტეტში

ნიუ-იორკი. არ დავუშვათ გამალებული შეიარაღების გავრცელება კოსმოსში — ასეთია ლაიტმოტივი დისკუსიისა, რომელიც გაიმართა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის სპეციალურ პოლიტიკურ კომიტეტში. კომიტეტი შეუდგა კოსმოსური სივრცის მშვიდობიან გამოყენებაში საერთაშორისო თანამშრომლობის საკითხთა განხილვას.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციამ უნდა იზრუნოს, რომ კოსმოსი არ გახდეს კონფლიქტებისა და დაძაბულობის ახალი ასპარეზი რაც საფრთხეს შეუქმნის ქვეყნად უშიშროებას, განაცხადა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კოსმოსური სივრცის მშვიდობიანი მიზნით გამოყენების კომიტეტის თავმჯდომარემ პ. იანკოვიჩმა (ავსტრია).

შვეიცის წარმომადგენელმა ა. ტუნნორგმა მოითხოვა განახორციელონ სასწრაფო ღონისძიებანი, რათა წინააღუდგნენ კოსმოსის ბრძოლის ველად გადაქცევას. მან თქვა, რომ ყველა სახელმწიფოს შეუძლია და კიდეც უნდა მიიღოს მონაწილეობა იმ ღონისძიებათა შემუშავებაში, რომელებიც ამ მიზნების მიღწევას ითვალისწინებენ.

პენტაგონის გეგმები თუ განხორციელდა, გამალებული შეიარაღება გაჯა დედამიწის ირგვლივ ორბიტაზე, განაცხადა ვიეტნამის დელეგატმა ხოანგ მან ნგუენმა.

სსრ კავშირის წარმომადგენელმა ი. მ. კოლოსოვმა თქვა, რომ კოსმოსში მთელ თავის მიღწევებს საბჭოთა კავშირი მთელი კაცობრიობის კეთილდღეობას ანბარს. საბჭოთა კავშირი, რომელიც ცდილობს არ დაუშვას კოსმოსის გადაქცევა ომის საფრთხის ახალ კერად, წინადადებას იძლევა დაიდოს ხელშეკრულება კოსმოსურ სივრცეში ყველა სახეობის იარაღის განლაგების აკრძალვის შესახებ. ჩვენ ვიმედოვნებთ, თქვა საბჭოთა დელეგატმა, რომ ყველა, ვისთვისაც ძვირფასია ეროვნული განვითარებისა და კაცობრიობის საერთო პროგრესის დაჩქარებისათვის კოსმოსის გამოყენების იდეალები, მხარს დაუჭერს ამ აქტუალურ წინადადებას.

დისკუსიის მონაწილეებს მიაჩნიათ, რომ მშვიდობის საკეთილდღეოდ კოსმოსის გამოყენებას ახალ სტიმულს მისცემს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მეორე კონფერენცია მშვიდობიანი მიზნით კოსმოსური სივრცის გამოყენების საკითხებზე, რომელიც მომავალი წლის აგვისტოში გაიმართება ვენაში.

● ამუ

ჩინელი მინისტრის ვოიაჟი

ვაშინგტონი. ამერიკის დედაქალაქში ჩამოვიდა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრი ხუან ხუა. მისი ვიზიტი მოჰყვა პრეზიდენტ რეიგანისა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს პრემიერის ჯაო ძიანის ამასწინანდელ შეხვედრას, რომელიც მექსიკის ქალაქ პანკუუნში გაიმართა.

როგორც მიმოხილველნი ვარაუდობენ, მოლაპარაკების ერთ-ერთი მთავარი საკითხი იქნება ჩინეთისათვის ამერიკული იარაღის მიწოდება. ადგილობრივი პრესის ცნობებით, ჩინელებს განზრახული ჰქონდათ ამერიკის შეერთებულ შტატებში შეისყიდონ „რედაო“ რეაქტიული ჭურვები, „სტინგერ“ საზენიტო რაკეტები, რომლებიც ამერიკის არსენალში საუკეთესოდ ითვლება, ტანკსაწინააღმდეგო მართული რაკეტები. ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობამ დაამტკიცა 500-მდე ლიცენზია, რომ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას მიეყიდოს ორგვარი დანიშნულების საქონელი და ტექნოლოგიები (ვერტმფრინავები, სატრანსპორტო თვითმფრინავები, საბვირთო ავტომობილები, რადიოლოკატორები).

ადგილობრივ წრეებში ვარაუდობენ, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას შორის არ უნდა იყოს საგრძნობი უთანხმოებანი საერთაშორისო პრობლემათა განხილვაში.

● ლიბანი

ამწვავებენ ვითარებას

ბეირუთი. ისრაელის მხედრიონი და ლიბანელი ხეპერაგისტები ამწვავებენ ვითარებას სამხრეთ ლიბანში. აგრესორის არტილერიამ ცეცხლი დაუშინა ბურგაზსა და აზლომახლო რაიონებს, აგრეთვე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის დროებითი ძალების პოზიციებს ალ-ჰიბეიბ — ქფარჰამამის ხაზზე. იუწყებიან ისრაელს ჯარების აქტიურ გადაადგილებაზე სეპარატისტების კონტროლს დაქვემდებარებული საზღვრისპირა ზოლში.

არ ნელდება დაძაბულობა ბეირუთის გამყოფ ხაზზე. გასულ დღე-ღამეში კონსერვატიულმა შენაერთებმა ბევრჯერ გამოწვიეს შეტაკებანი ლიბანში მშვიდობის გამმტკიცების არაბულ ძალებს მორის. მხარეებმა გამოიყენეს არტილერია და ნაღმსატყორცნები.

საპროტესტო მიტინგები

მადრიდი. ესპანეთის საზოგადოებრიობა პროტესტს აცხადებს ნატოში შესვლის გეგმების წინააღმდეგ. მადრიდის ათიათასამდე მცხოვრებმა მოაწყო საპროტესტო მანიფესტაცია, იმის გამო, რომ მთავრობამ უარი თქვა მოეწვია რეფერენდუმი ამ საკითხზე. საპროტესტო დემონსტრაციები გაიმართა აგრეთვე ალიკანტეში, კორდოვაში, ვალენსიაში, ლა-კორუნიასა და ქვეყნის სხვა ქალაქებში.

კულტურის ქრონიკა

საბჭოთა პინოჩეტი კვირეულზე

ბაკუ. ვენესუელის დედაქალაქში დაიწყო საბჭოთა კინოს კვირეული. იგი ეძღვნება დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 64-ე წლისთავს, რომელსაც ფართოდ აღნიშნავს ამ ლათინურამერიკული ქვეყნის დემოკრატიული საზოგადოებრიობა. ვენესუელელი მაყურებელი ნახავს ნ. მიხალკოვის, ა. მიტის, თ. აბულაძის და საბჭოთა კინოს სხვა ოსტატების ფილმებს.

ფოტო ფაქტი

ძირს ფაშიზმი!

იაპონია. „ძირს ფაშიზმი!“, „არ დავუშვებთ პინოჩეტის ვიზიტს იაპონიაში!“ — ასეთი ლოზუნგებით გაიმართა იაპონიის დედაქალაქში ჩილელი ხალხის ბრძოლისადმი სოლიდარობის მიტინგი და დემონსტრაცია.

სურათზე: დემონსტრაციის მონაწილენი ტოკიოს ქუჩებში.

საკდესის ფოტო.

ნუ იჩქარებთ ღილაკის დაჭერას, გენერალო!..

სქერთაშორისო ფელეტონი

... **ადრეული** აღმოჩენის სისტემამ ზუსტად უჩვენა ოკეანის თავზე დასავლეთის მიმართულებით მოძრავი უცნობი ობიექტები...

გენერალი შეკრთა. ინსტრუქციის თანახმად ცენტრიდან საგანგებო ბრძანებას უნდა დალოდებოდა. იგი დაძაბულად დასცქეროდა სასწრაფო კავშირის სელექტორს და თან მარჯვენა ხელი სტრატეგიული დანიშნულების ბირთვული რაკეტების გასაშვებ ღილაკზე ჰქონდა დადებული.

სელექტორი სდუმდა. ლოკატორი განაგრძობდა ობიექტის მოძრაობის სიგნალების ჩვენებას.

„რა ღმერთი გაუწყართ, ნუთუ დაეძინათ?“ — გაიფიქრა გენერალმა. თუმცა, იმავე ინსტრუქციით მას შეეძლო გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღება, თუ დამატებითი კომპიუტერი ხუთი წუთის მანძილზე დაადასტურებდა აღმოჩენის სისტემის მონაცემებს.

გულწრფელად რომ ვთქვათ, იგი დიდხანს ელოდა ამ წუთს. ბოლოს და ბოლოს მობეზრდა სუსტი ნებისყოფის ინტელიგენტთა პაციფისტური უბედობის მოსმენა. „არის უფრო მნიშვნელოვანი რამ, ვიდრე მშვიდობა“, — სახელმწიფო მდივნის, გენერალ ალექსანდრე ჰეიგის ეს სიტყვები მას როგორც საჭირო იყო, ისე ესმოდა.. „მშვიდობაზე მნიშვნელოვანი რამ ომია!“ მორჩა და გათავდა!

საკონტროლო ხუთი წუთიც ამოიწურა. დაძაბულობამ კულმინაციას მიაღწია. გენერალს თავშეუკავებელი სურვილი გაუჩნდა სელექტორის დამსხვრევისა, რომელსაც ყოველ წამს შეიძლებოდა განგაშის გაუქმების სიგნალი მოეცა. თუ ახლა სელექტორის ნათურა აციმციმდა, მაშინ მთელი მისი ცხოვრება, რომელიც ამ წუთის მოლოდინს მოახმარა, ყოველად უაზრო იქნება.

მან გაბრაზებით მოგლიჯა სელექტორის მავთული, გულზე მოეშვა. მარჯვენა ხელის სარეზერვო ... ხელი დააჭირა გასაშვებ ღილაკს.

— ნუ იჩქარებთ ღილაკის დაჭერას, გენერალო, — მოესმა ზურგსუკან ადიუტანტის ხმა.

— ეშმაკსაც წაუღიხარ! — წამოიყვირა გენერალმა და გაშმაგებით დაეჭირა ბოლომდე თითი ღილაკს.

მორჩა!

მან თავის საქმე გააკეთა! ახლა მასზე აღარფერი აღარ იყო დამოკიდებული. შვებით ამოისუნთქა და სავარძელში გადაიშლართა.

— ყავა მომიტანე, ლეიტენანტო! — ბრძანა, და სიგარეტი გააბოლა.

მან იცოდა, ადიუტანტი რომ უთვალთვალებდა. დაე მიყუროს და იცოდეს, როგორ უნდა იქცეოდეს ასეთ ფიზიკურ ნამდვილ ვაჟკაცი და ჯარისკაცი.

— გესმით ჩემი, ლეიტენანტო! — გაიმეორა მან და შემობრუნდა. ნაკვეთურში არავინ იყო. მხოლოდ ხელსაწყოები ძლივს გასაგონად წრიპინებდნენ. გენერალმა საგონებელი სიტყვა წამორონა და სამართავ პულტს მიებრუნდა. სათვალთვალო ეკრანზე მისმა რაკეტებმა ოკეანე გადალახეს. კიდევ ორი-სამი წუთი და... რას არ გაიღებდა, ოღონდ კი დაენახა, რაც იქ მოხდებოდა.

თუმცა ამას არც ისე დიდი მნიშვნელობა აქვს. ახლა მთავარია ერთი ფინჯანი ყავა. ლიფტით ზემოთ ავიდა, მაგრამ საკომანდო პუნქტის ამ სართულზეც არავინ იყო.

„ფამთაც მეომრები ჰქვიათ“, — ჩაიბურტყუნა ბრაზმორეულმა, — ბუნკერში შეძვრალან“.

ეზოში გამოვიდა. შორს, სადაც სარაკეტო შახტები იყო, ჯერ კიდევ გაისმოდა ექო. ცაში აიხედა. თეთრად მოჩანდა რაკეტების ნაკვალევი.

უცებ იგრძნო, რომ რაღაც იდუმალმა ძალამ აიტაცა და ზეცისკენ გაკრიოლა. „ღმერთო ჩემო, ეს რა მომდის?“ — გაიფიქრა შიშშეპყრობილმა და რადარის ანტენას წაეპოტინა, მაგრამ ხელები არ ემორჩილებოდა. აი უკვე სახლებსაც ვეღარ არჩევს და ბოლოს ღრუბლების ტყეებში მოექცა.

— მიშველეთ! — დაიყვირა მან და გრძნობდა რომ ისტერიკა მოეძალა.

— რატომ ყვირით, გენერალო? — მოესმა უკნიდან ვიღაცის ხმა. უმალ შემობრუნდა, დაინახა, რომ ნაცნობი ჟურნალისტი ბილი ელვისებური სიცოცხლით ეწეოდა. ეს ის ბილი იყო, რომელსაც თავის სტატიებში არაერთხელ შეუსხამს ხოტბა მისთვის.

— ყოჩაღ, ყოჩაღ, გენერალო! მომილოცავს, — უთხრა ბილმა, გენერალს რომ გაუსწორდა.

— გმადლობთ, — უპასუხა გენერალმა, თუმცა ვერ მიხვედრილიყო რაზე იყო საუბარი.

წუთიც ჩუმად იფრინეს.

საით ბაგიწევიათ, ბილ? — შემპარავად ჰკითხა გენერალმა.

ბილმა გაოცებით შეხედა და გაიცინა.

— იქეთ, საითაც თქვენ.

— ესე იგი, შენც მიგიწვიეს, — ისროლა ანკესი გენერალმა. სად?

— აი... იქ...

— ეშმაკმაც წაგიღოთ თქვენც და თქვენი ხუმრობაც! — შეჰყვირა ბილმა და გვერდით გაფრინდა. გენერალს მარტო დარჩენისა შეეშინდა.

— არ გეწყინოს, ძმობილო, დაყვავებით თქვა მან — მაგრამ, მე მართლა არ ვიცი, საით მივფრინავ.

არსაბაც არ მივფრინავთ, — წამოძახა ბილმა. — და საერთოდ თქვენ აღარა ხართ ამ ქვეყნად.

გენერალმა დაიხედა და შიშის ძრწოლამ აიტანა. — არც ხელები ჰქონდა, არც ფეხები და არც საერთოდ სხეული.

— ბილ, ღმერთმანი, აღარ ვიცი ეს რა დამემართა?

— ის, რაც ყველას...

— მე დედამიწაზე მინდა... ექიმს მინდა ვეჩვენო, ბილ. თუ კაცი ხარ, მოდი, დავეშვათ...

— კი, მაგრამ, სად ხედავთ დედამიწას?

გენერალმა ქვემოთ ჩაიხედა. უძირო უფსკრულის შავი ხახა ჩანდა მხოლოდ.

— რა მოხდა ბილ?

— ღილაკზე თითი არ უნდა დაგეჭირათ.

— კი, მაგრამ, ლოკატორი რომ მათი რაკეტების საკეტების მოძრაობას მკაფიოდ უჩვენებდა...

— ეს იხვების გუნდი იყო.

— ვინ იფიქრებდა, რომ ყველაფერი ასე სავალოდ დამთავრდებოდა? ბილ, სად გარბიხარ? ნუ დამტოვებ მარტო... აკი თვითონ მომილოცე.

— ყველაფერი რომ თავიდან განმეორდეს, რას იზამდით, გენერალო?

— ასე რომ მოხდეს... ბილ, ძვირფასო მე... არავითარ შემთხვევაში... ნუ მიმატოვებ, ბილ... მეშინია...

— გაიღვიძეთ, გენერალო. რა მოგდით?

გენერალმა თვალი ძლივს გაახილა. ადიუტანტი შეწუხებული სახით თავს დასდგომოდა. საკომანდო პუნქტში ყველაფერი რიგზე იყო:

— მითხარით, მაიკლ, ამ ღამით არაფერი მომხდარა? — ჰკითხა გენერალმა.

— ახსოლიტურად არაფერი, თუ არ ჩავთვლით, რომ გუშინდლიდან ვიღაც ჟურნალისტი გელოდებათ.

— ბილი?

— დიახ სერ. მას პირველს სურს თქვენგან ინტერვიუს აღება გუშინ გაშვებული ახალი რაკეტების შესახებ.

— შემოვიდეს.

— ოჰო, გენერალო, ყოჩაღ, — თქვა ბილმა, როგორც კი კაბინეტში შეაბიჯა.

— მომილოცავს. მოხვედრის რა სიზუსტეა! მითხარით, გეთაყვა, შეძლებდით თუ არა ნამდვილი რაკეტების ღილაკზე თითის ისევე გაბედულად დაჭერას, როგორც გუშინდელ მანევრებზე ჰქენთ?

— ბილ, შენ რომ ამ ღამით ჩემთან ერთად ყოფილიყავი, ასეთ შეკითხვას არ მომცემდი.

— კი, მაგრამ, სად იყავით ამ ღამით.

— არ ვიცი. მაგრამ ასე მგონია, ბილ, თითქოს ნამდვილი ბირთვული რაკეტები უკვე გაუშვი. გაბმუზარია, რომ შენ ეს არ გახლავს.

გაისმა ტელეფონის გაბმული ზარის ხმა. გენერალმა ყურმილი აიღო.

— განგაშია, ბატონო გენერალო, — აუწყა მორიგემ, — ადრეული აღმოჩენის სისტემამ ოკეანის თავზე დასავლეთის მიმართულებით მოძრავი უცნობი ობიექტები უჩვენა...

ახალი ამბების საგენტო.

„პარტიული სიტყვა“ №20

გამოვიდა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ჟურნალის „პარტიული სიტყვის“ მორიგე მე-20 ნომერი.

ნომერი იხსნება მეთაური სტატიით — „პარტიის ძალა, ხალხის ძალა“.

ჟურნალში პარტიული ცხოვრების განყოფილება წარმოდგენილია ა. ნეკრასელაშვილის სტატიით „ერთი ღონიერი დღე“.

რუბრიკით „პრობლემები“ მკითხველს შეუძლია წაიკითხოს კ. ფოლიძის წერილი „გვესმოდეს ძახილი მიწისა“... ხოლო რუბრიკით „თვალი ჭამს და თვალი სვამს“ დაბეჭდილია ლ. ეგოროვის „სვანეთს შევუსრულოთ დანაბარები“.

ჟურნალში დაბეჭდილია აგრეთვე ი. ტაბიძის სტატია „მეტყველებს... ზოგიერთის უდარდელობაზე“, პ. რატიანის „გულმა დაღლა არ იცოდა...“, ე. შავგულიძის „კაცი ვერ გამონახეთო“. ქართული ენის სიწმინდის დაცვას ეძღვნება ა. ბეგაშვილის წერილი „სწორად ვსაუბრობთ?“, რომელიც დაბეჭდილია რუბრიკით „აწ ენა მინდა გამოთქმად“.

ჟურნალში დაბეჭდილია მ. ლოხვიცკის პოლიტიკური რომანის „ზნიანი სისხლის“ გაგრძელება. ნომერში შეხვდებით რუბრიკებს —„ამ ტრიალ ქვეყანაზე“, „ჩოგანი“.

თბილისური შემოდგომის სიმფონია

ბელის ყოველ დროს თავის ...ლამაზე და ლაზათი აქვს, მაგ...ამ ბარაქიან სამხრეთულ შემო...გომას რა შეედრება. ხარობს ...ამრეკე კაცის გული, ჯირნახუ...ით ივსება ოჯახი, ზეიმობს დი...ი და პატარა. სხვაგვარად ნურა...ინ გამიგებს, მართლაც რომ, მო...ზიბვლელია ჩვენებური შემოდ...ომა, მზეც სხვაგვარად გვეალე...ესება, ხალხიც კეთილი, სტუმარ...მოყვარე და ხალისიანია.

არაერთ ათეულ შემოდგომას ...ითვლი, წლის ამ დროს სხვაგანაც ...ევჭერენ ვყოფილვარ, მაგრამ ის, ...რაც თქვენს დიდებულ ქალაქში ...ახე, მართალი გითხრათ, არ ...ალმძს მისი შთამბეჭდავად გადა...ცემა, მუსიკალური ენით რომ ...ოგანსენოთ, ეს გახლდათ თბი...ილისური შემოდგომის გულში ...ამწვდომი, უჩვეულო სიმფონია.

ბა რომელი ერთი ჩამოთვა...ო რომ არაფერი ვთქვათ მუ...ეკოსთა იმ დიდ ფორუმზე, რო...ელიც თქვენს მადლიან მიწაზე ...ოეწყო, მარტო თბილისობა რად ...ირდა. მე ვიტყოდი, ეს იყო ...ორმისა და მეგობრობის დიდებ...ული ზეიმი, რომელმაც საერთო ...ალარება პოვა. თუ გიყვარს შენი ...ამშობლო და ერი, უნდა იბრძო...ო არა მარტო მისი აწმყოსა და ...ომავლისათვის, მის წარსულსაც ...ათუთად უნდა ეკიდებოდე. ამის ...ათქვი მაგალითია დღევანდელი საქმიანობას. მათი გასტროლები უცხოეთში, დიდი თეატრალური ტრადიციის ქვეყნებში ყოველთვის ტრიუმფით მთავრდება. ესეც ხომ თითქოს ბუნებრივად ერწყმოდა იმ დიდ ზეიმს, რომელიც ერთ კვირას გრძელდებოდა საქართველოში საბჭოთა მუსიკის საკავშირო ფესტივალის სახით.

ახლა თეატრალურ სამყაროში გადავინაცვლოთ. ამ მხრივ თბილისსა და თბილისელებს ცოტა როდი აქვთ საამაყო და სასიქადულო. მე ვგულისხმობ რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრზე შევჩერდები, რომელსაც ასი წლის თავის ზეიმი აქვს. დიდი ტრადიციის თეატრია. რომც არ იცნობდეთ მის დადგმებს, სახელობ...ვეჭილ მსახიობთა ძველსა და ახალ პლეადას, მორთო პრესის ფურცლებიდან გაგებულით შეგიძლიათ ჩასწვდეთ ამ კოლექტივის ეს საღამო დიდხანს ეხსომება ყველას.

...ეროვნული ფესტივალი ...ეროვნული ...ეროვნული ...ეროვნული

ᲡᲐᲮᲔᲚᲬᲝ ᲓᲦᲔᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲔᲑᲖᲔ

წმინდად შენახული ალაგი

ᲒᲐᲚᲐᲦᲝᲑᲣᲚᲐ, მხრებში გაშლილა წინანდალი — გამბჯე და მხნე ადამიანების, დიდი ალექსანდრე ჭავჭავაძის შობლიური სოფელი. წინანდლის ლენინის ორდენოსან მევენახეობის საბჭოთა მეურნეობაში დღეს მრავალს აქვს მინიჭებული საშობლოს უმაღლესი ჯილდოები; მათ შორის არიან საბგზის, ორგზის ლენინის ორდენოსნები, ხოლო სამი წინანდელი მშრომელის მკერდზე სოციალისტური შრომის გმირის ვარსკვლავი კიაფობს.

ᲭᲐᲭᲐᲕᲐᲫᲔᲑᲘᲡᲣᲚᲘ ᲙᲐᲠ-ᲛᲘᲓᲐᲛᲘᲡ ᲛᲝᲓᲝᲜᲘᲗᲒᲐᲜᲒᲐ ᲔᲜᲝᲛ ᲛᲔᲒᲝᲠᲝᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲞᲝᲔᲖᲘᲡ ᲪᲘᲪᲮᲚᲘᲗ. ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲛᲐᲜ ᲐᲗᲐᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲚᲔᲚᲔᲑᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲓᲘᲓᲘ ᲠᲣᲗᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ: „ᲬᲛᲘᲜᲓᲐᲓ ᲨᲔᲘᲜᲐᲮᲔᲗ ᲧᲕᲔᲚᲤᲔᲠᲘ ᲘᲡ, ᲠᲐᲪ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲘ ᲭᲐᲭᲐᲕᲐᲫᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲗᲐᲜ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲐᲡᲗᲐᲜ, ᲒᲠᲘᲑᲝᲔᲓᲝᲕᲘᲡ ᲐᲛᲐᲦᲚᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲘᲛᲦᲔᲠᲔᲑᲘᲗ ᲣᲤᲠᲝᲗᲮᲘᲚᲓᲔᲑᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ.

ᲓᲐ ᲐᲘ, ᲬᲚᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔᲓ ᲒᲐᲘᲛᲐᲠᲗᲐ ᲔᲡ ᲖᲔᲛᲘ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲐᲚᲨᲘ, ᲭᲐᲭᲐᲕᲐᲫᲔᲑᲘᲡᲔᲣᲚᲘ ᲙᲐᲠ-ᲛᲘᲓᲐᲛᲨᲘ. ᲖᲔᲛᲝᲗ ᲛᲝᲒᲕᲘᲓᲜᲔᲜ ᲡᲢᲣᲛᲠᲔᲑᲘ ᲓᲔᲓᲐᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲓᲐᲜ. ᲨᲔᲡᲐᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲘ ᲡᲘᲢᲧᲕᲐ: ᲬᲐᲠᲛᲝᲡᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲙᲚᲘᲜᲘᲙᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ, ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ Ი. ᲒᲝᲒᲑᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝ ᲞᲔᲓᲐᲒᲝᲒᲘᲣᲠᲘ ᲘᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲢᲘᲡ ᲓᲝᲪᲔᲜᲢᲘ Ბ. ᲯᲐᲕᲐᲮᲘᲨᲕᲘᲚᲘ, ᲞᲝᲔᲢᲘ Შ. ᲮᲝᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.

ᲗᲔᲚᲐᲕᲘᲡ ᲓᲠᲐᲛᲐᲢᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲮᲘᲝᲑᲔᲑᲘᲗ ᲘᲒ. ᲗᲣᲮᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐ Ზ. ᲙᲝᲚᲔᲚᲘᲫᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ ᲞᲝᲔᲢᲔᲑᲘᲡ ᲚᲔᲥᲡᲘᲡ ᲡᲐᲨᲣᲐᲚᲝ ᲛᲘᲜᲘᲭᲔᲑᲐᲨᲘ ᲒᲐᲛᲝᲛᲬᲕᲔᲚᲘ ᲛᲣᲡᲘᲙᲐ ᲓᲐᲛᲬᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲐᲦᲬᲔᲠᲔᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲝᲔᲖᲘᲐ ᲓᲐ ᲞᲝᲔᲖᲘᲡ ᲪᲘᲪᲮᲚᲘᲗ. ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲛᲐᲜ ᲐᲗᲐᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲚᲔᲚᲔᲑᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲓᲘᲓᲘ ᲠᲣᲗᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲗᲐᲜ ᲨᲔᲛᲥᲛᲜᲘᲚᲛᲐ ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ, ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ Ლ. ᲯᲐᲤᲐᲠᲘᲫᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡ ᲐᲥᲢᲘᲣᲠᲘ ᲛᲐᲡᲚᲐ — ᲛᲐᲜᲓᲐᲜᲣᲚᲘᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲜᲘᲣᲠᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Რ. ᲐᲒᲚᲐᲫᲔᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲘᲜᲓᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲡᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲝ ᲛᲘᲣᲠᲜᲔᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲓᲐᲜ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲥᲘᲛᲘᲣᲠ ᲥᲐᲠᲮᲐᲜᲐᲨᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲚᲘᲖᲘᲠ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Რ. ᲐᲒᲚᲐᲫᲔᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲘᲜᲓᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲡᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲝ ᲛᲘᲣᲠᲜᲔᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲓᲐᲜ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲥᲘᲛᲘᲣᲠ ᲥᲐᲠᲮᲐᲜᲐᲨᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲚᲘᲖᲘᲠ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Ბ. ᲯᲐᲒᲝᲓᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲘᲜᲓᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲡᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲝ ᲛᲘᲣᲠᲜᲔᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲓᲐᲜ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲥᲘᲛᲘᲣᲠ ᲥᲐᲠᲮᲐᲜᲐᲨᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲚᲘᲖᲘᲠ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Მ. ᲯᲘᲜᲩᲐᲠᲐᲫᲔᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲘᲜᲓᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲡᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲝ ᲛᲘᲣᲠᲜᲔᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲓᲐᲜ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲥᲘᲛᲘᲣᲠ ᲥᲐᲠᲮᲐᲜᲐᲨᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲚᲘᲖᲘᲠ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Მ. ᲮᲝᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.

ᲗᲔᲚᲐᲕᲘᲡ ᲓᲠᲐᲛᲐᲢᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲮᲘᲝᲑᲔᲑᲘᲗ ᲘᲒ. ᲗᲣᲮᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐ Ზ. ᲙᲝᲚᲔᲚᲘᲫᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ ᲞᲝᲔᲢᲔᲑᲘᲡ ᲚᲔᲥᲡᲔᲑᲘ ᲘᲗᲕᲚᲔᲑᲐ ᲞᲝᲔᲖᲘᲡ ᲪᲘᲪᲮᲚᲘᲗ. ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲛᲐᲜ ᲐᲗᲐᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲚᲔᲚᲔᲑᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲓᲘᲓᲘ ᲠᲣᲗᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲗᲐᲜ ᲨᲔᲛᲥᲛᲜᲘᲚᲛᲐ ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ, ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ Ლ. ᲯᲐᲤᲐᲠᲘᲫᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡ ᲐᲥᲢᲘᲣᲠᲘ ᲛᲐᲡᲚᲐ — ᲛᲐᲜᲓᲐᲜᲣᲚᲘᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲜᲘᲣᲠᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Მ. ᲮᲝᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.

ᲗᲔᲚᲐᲕᲘᲡ ᲓᲠᲐᲛᲐᲢᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲮᲘᲝᲑᲔᲑᲘᲗ ᲘᲒ. ᲗᲣᲮᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐ Ზ. ᲙᲝᲚᲔᲚᲘᲫᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ ᲞᲝᲔᲢᲔᲑᲘᲡ ᲚᲔᲥᲡᲔᲑᲘ ᲘᲗᲕᲚᲔᲑᲐ ᲞᲝᲔᲖᲘᲡ ᲪᲘᲪᲮᲚᲘᲗ. ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲛᲐᲜ ᲐᲗᲐᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲚᲔᲚᲔᲑᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲓᲘᲓᲘ ᲠᲣᲗᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲗᲐᲜ ᲨᲔᲛᲥᲛᲜᲘᲚᲛᲐ ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ, ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ Ლ. ᲯᲐᲤᲐᲠᲘᲫᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡ ᲐᲥᲢᲘᲣᲠᲘ ᲛᲐᲡᲚᲐ — ᲛᲐᲜᲓᲐᲜᲣᲚᲘᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲜᲘᲣᲠᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Მ. ᲮᲝᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.

ᲩᲕᲔᲣᲚᲔᲑᲠᲘᲕᲘ ᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲘ

ᲙᲐᲜᲣ ᲛᲘᲙᲠᲝᲭᲘᲠᲣᲠᲒᲘᲣᲚᲘ ᲝᲞᲔᲠᲐᲪᲘᲔᲑᲘ

საერთაშორისო სამეცნიერო სემინარის მუშაობის შედეგებს აჯამებს ამ სემინარის ერთ-ერთი ორგანიზატორი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი ნ. ბოხუა.

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ, ნ. კახიანის სახელობის რკინიგზის ცენტრალურ კლინიკურ საავადმყოფოში დღეს მიმდინარეობდა მიკროქირურგია საერთაშორისო სამეცნიერო სემინარი, რომლის მუშაობაში მონაწილეობდნენ როგორც ჩვენი რესპუბლიკის და საბჭოთა კავშირის ცნობილი ქირურგები, ასევე გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის სპეციალისტები.

სემინარის პროგრამა მრავალფეროვანი იყო, მოხსენებები შეეხებოდა მედიცინის ყველა სფეროს, სადაც მიკროქირურგია გამოიყენება.

ჩვენი გაზეთის კორესპონდენტი ესაუბრა სემინარის ერთ-ერთ ორგანიზატორს, ექსპერიმენტიულ და კლინიკური ქირურგიის მიკროქირურგიული ლაბორატორიის და ნ. კახიანის სახელობის რკინიგზის საავადმყოფოს სისხლძარღვთა პათოლოგიის კლინიკის ხელმძღვანელს, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორს **ნ. ᲑᲝᲮᲣᲐᲡ.**

— სანამ უშუალოდ სემინარის შედეგებზე მოგვითხრობ დ ე თ, გთხოვთ მოკლედ გაგვაცნოთ მიკროქირურგიის დანიშნულება და მისი მიღწევები.

— მიკროქირურგია იმ სხვადასხვა სახეობის ანატომიურ სტრუქტურათა აღდგენითი ოპერაციებია, რომელთა დანახვა შეუიარაღებელი თვალით შეუძლებელია. ამ ანატომიურ მიკროსტრუქტურათა აღდგენა კი შესაძლებელი გახდა მხოლოდ თანამედროვე ეტაპზე, როდესაც გაჩნდა სპეციალური აპარატურა. ამან მედიცინას საშუალება მისცა ქირურგიული მკურნალობის ეფექტიანი მეთოდები გამოეყენებინა პლასტიკურ ქირურგიაში, ტრავმატოლოგიაში, ნეიროქირურგიაში, ენდოკრინოლოგიაში, უროლოგიაში, გინეკოლოგიასა და პედიატრიაში, ექვს არ იწვევს, რომ ეს სია უახლოეს მომავალში კიდევ უფრო გაიზრდება, რადგან მიკროქირურგიის შესაძლებლობანი განუსაზღვრელია.

მიკროქირურგიის პიონერები ყველა ქვეყანაში ოტოლარინგოლოგები და ოფთალმოლოგები იყვნენ. ათეული წლები გავიდა მას შემდეგ, რაც ეს დარგი მედიცინის სხვადასხვა სფეროს მუშაკთა ყურადღების ცენტრში მოექცა. ანალოგიურად ვითარდებოდა ეს დარგი ჩვენს რესპუბლიკაშიც. აკადემიკოსი ს. ხეჩინაშვილი, პროფესორები ჯ. ანთელავა, თ. თოხაძე, ტ. შატილოვა იყვნენ პირველნი, რომლებმაც გამოიყენეს საოპერაციო მიკროსკოპი და სპეციალური იარაღები სმენისა და მხედველობის ორგანოების დაავადების სამკურნალოდ. 1976 წელს საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს ექსპერიმენტიული და კლინიკური ქირურგიის ინსტიტუტში ამავე ინსტიტუტის დირექტორის პროფესორ გ. იოსელიანის ინიციატივით ჩამოყალიბდა მიკროქირურგიის ლაბორატორია. ეს იყო ჩვენს რესპუბლიკაში პირველი მეცნიერული პროექტიული ჯგუფი, რომლის ამოცანა იყო მიკროქირურგიული ტექნიკის გამოყენებით სისხლძარღვზე რეკონსტრუქციული ოპერაციების დამუშავება, დახვეწა და კლინიკური მედიცინის სხვადასხვა დარგში მათი დანერგვა. მოკლე პერიოდში ლაბორატორიის თანამშრომლებმა აითვისეს ოპერაციული მიკროქირურგიული ტექნიკა, ექსპერიმენტულად დაამუშავეს და შემდგომ კლინიკურ პრაქტიკაში დანერგეს სხვადასხვაგვარი მიკროქირურგიული ოპერაციები. ასე, მაგალითად, რესპუბლიკასა და საბჭოთა კავშირში ერთ-ერთმა პირველმა წარმატებით შესრულეს ისეთი ოპერაციები, როგორიც არის თითებისა და მტევნის გადანერგვა ტრავმული ამპუტაციების შემთხვევაში, კანის აუტოტრანსპლანტაცია არტერიულ-ვენური კავშირით დიდი ზომის კანის დეფექტის დახურვის მიზნით, წვრილპერიფერიული ნერვების პლასტიკა თითოეული ნერვული ბოჭკოს აღდგენით, თირკმლის არტერიების წვრილი ტოტების პლასტიკა ვაზორენული ჰიპერტონიის დროს, საძილე და ხერხვლის არტერიების რეკონსტრუქცია და სხვ.

— აღსანიშნავია, რომ „— განაგრძობს ნ. ბოხუა, — ექსპერიმენტული და კლინიკური ქირურგიის ინსტიტუტის ლაბორატორიისა და რკინიგზის სისხლძარღვთა პათოლოგიის განყოფილების თანამშრომლები, აქტიურ კლინიკურ მუშაობასთან ერთად, ინტენსიურ მეცნიერულ ექსპერიმენტულ კვლევას ეწევიან. მათ მიიღეს ორგანოსაღური მიკროსისხლძარღვთა ტრანსპლანტატები 0,5-1,5 მმ დიამეტრის აორტიდან პლასტიკის მიზნით, რისთვისაც საავტორო უფლება მოიპოვეს.

სისხლძარღვთა ქირურგიის რესპუბლიკურ ცენტრში შექმნილია სპეციალიზებული ჯგუფი პროფესორ გ. ნაცვლიშვილის ხელმძღვანელობით, ამ ჯგუფის თანამშრომლებმა გარკვეული გამოცდილება შეიძინეს თითებისა და მტევნების ტრავმული დაზიანების მკურნალობაში.

— **ახლა რას გვეტყვით უშუალოდ სემინარის შესახებ?**

— „მიკროქირურგია-81“ სემინარის მუშაობაში მონაწილეობისათვის მოწვეული იყვნენ ამ დარგის ცნობილი სპეციალისტები. სემინარის ძირითადი მიზანი იყო მიკროქირურგიის დარგში დაგროვილი გამოცდილების, მისი წარმატებებისა და შემდგომი პერსპექტივების გაცნობა რესპუბლიკის სამეცნიერო წრეებისათვის, საკუთარი გამოცდილებისა და მეცნიერული მიღწევების გაზიარება, ავრეთვე მიკროქირურგიის შემდგომი განვითარების გზების ძიება.

ისიც უნდა მოგახსენოთ, რომ ასეთი სამეცნიერო სემინარი პირველი იყო ჩვენს ქვეყანაში.

სემინარზე საყურადღებო მოხსენებები წაიკითხეს საბჭოთა კავშირის მიკროქირურგიის სამეცნიერო ცენტრის ხელმძღვანელმა, პროფესორმა ვ. კრილოვმა, „მიკროქირურგია-81“-ის ორგკომიტეტის თავმჯდომარემ, ა. ბ. ბ. ᲥᲘᲠᲘᲚᲝᲕᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲔᲥᲡᲞᲔᲠᲘᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲥᲘᲠᲣᲠᲒᲘᲘᲡ ᲘᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲢᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ Გ. ᲘᲝᲡᲔᲚᲘᲐᲜᲘ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲗᲐ ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲕᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲡᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲝ ᲛᲘᲣᲠᲜᲔᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲓᲐᲜ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲥᲘᲛᲘᲣᲠ ᲥᲐᲠᲮᲐᲜᲐᲨᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲚᲘᲖᲘᲠ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Რ. ᲐᲒᲚᲐᲫᲔᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲘᲜᲓᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲡᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲝ ᲛᲘᲣᲠᲜᲔᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲓᲐᲜ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲥᲘᲛᲘᲣᲠ ᲥᲐᲠᲮᲐᲜᲐᲨᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲚᲘᲖᲘᲠ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Მ. ᲮᲝᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲐᲦᲬᲔᲠᲔᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲝᲔᲖᲘᲐ ᲓᲐ ᲞᲝᲔᲖᲘᲡ ᲪᲘᲪᲮᲚᲘᲗ. ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲛᲐᲜ ᲐᲗᲐᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲚᲔᲚᲔᲑᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲓᲘᲓᲘ ᲠᲣᲗᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲗᲐᲜ ᲨᲔᲛᲥᲛᲜᲘᲚᲛᲐ ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ, ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ Ლ. ᲯᲐᲤᲐᲠᲘᲫᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡ ᲐᲥᲢᲘᲣᲠᲘ ᲛᲐᲡᲚᲐ — ᲛᲐᲜᲓᲐᲜᲣᲚᲘᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲜᲘᲣᲠᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Მ. ᲮᲝᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲐᲦᲬᲔᲠᲔᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲝᲔᲖᲘᲐ ᲓᲐ ᲞᲝᲔᲖᲘᲡ ᲪᲘᲪᲮᲚᲘᲗ. ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲛᲐᲜ ᲐᲗᲐᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲚᲔᲚᲔᲑᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲓᲘᲓᲘ ᲠᲣᲗᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲗᲐᲜ ᲨᲔᲛᲥᲛᲜᲘᲚᲛᲐ ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ, ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ Ლ. ᲯᲐᲤᲐᲠᲘᲫᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡ ᲐᲥᲢᲘᲣᲠᲘ ᲛᲐᲡᲚᲐ — ᲛᲐᲜᲓᲐᲜᲣᲚᲘᲡ ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲜᲘᲣᲠᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ. ᲐᲯᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Მ. ᲮᲝᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲐᲦᲬᲔᲠᲔᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲝᲔᲖᲘᲐ ᲓᲐ ᲞᲝᲔᲖᲘᲡ ᲪᲘᲪᲮᲚᲘᲗ. ᲡᲬᲝᲠᲔᲓ ᲐᲛᲐᲜ ᲐᲗᲐᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲚᲔᲚᲔᲑᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲓᲘᲓᲘ ᲠᲣᲗᲘ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲗᲐᲜ ᲨᲔᲛᲥᲛᲜᲘᲚᲛᲐ ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ, ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ